

José Contreras és professor del Departament de Didàctica i Organització Educativa de la Universitat de Barcelona. Imparteix Didàctica General, Currículum, i Investigació en l'Acció. Actualment s'interessa per les polítiques educatives i les formes en què aquestes condicionen el treball docent. Les seves principals publicacions són: *Enseñanza, Currículum y Profesorado. Introducción crítica a la Didáctica* (Madrid: Akal, 1994, 2ªed.) i *La Autonomía del Profesorado* (Madrid: Morata, 1999, 2ed.)

José Contreras :

CURRÍCULUM DEMOCRÀTIC I AUTONOMIA DEL PROFESSORAT

1

Tres polítiques: currículum, escoles i professorat

Els canvis que aquestes polítiques estan causant són especialment importants perquè no es limiten a canvis pedagògics ni tan sols a canvis que es restringeixin al sistema educatiu sinó que el que s'està transformant són les relacions entre l'estat, els serveis públics i els seus usuaris, sent l'educació sols un cas particular dins d'una tendència més general (Ball, 1997; Whitty, et alii, 1998). L'estat tendeix a abandonar la

seva política anterior de planificació i administració dels serveis públics per passar a una nova política en la qual les seves funcions bàsiques són les de fixar els objectius, "portar el timó", perquè siguin altres, els proveïdors de serveis, els que "remin" (Osborne i Gaebler, 1994). Aquesta nova política es basa en la pseudo-privatització dels serveis, la competitivitat entre els nous proveïdors, la lliure elecció

dels usuaris i una nova "ètica del treball" basada en noves formes de producció postfordista com l'orientació al mercat, la producció flexible, "els cercles de qualitat", etc (Allen et alii, 1992; Robertson, 1996; 1997).

Essent molt importats les conse-

A través de les noves polítiques del currículum, les quals no estan deslligades de les noves funcions i responsabilitats que assumeixen les escoles, s'està duent a terme una transformació del treball docent.

qüències socials que poden tenir les noves formes d'organització dels serveis educatius, la introducció de polítiques neoliberals, de privatització i de mercat, cal observar-les des del punt de vista de com es constitueix i es desenvolupa el currículum. La raó fonamental per adoptar aquest punt de vista és perquè, des d'una perspectiva pedagògica, ens és precís saber la forma en la qual la política del currículum està condi-

En l'actualitat, i a la majoria de països occidentals, les polítiques educatives tenen com a objectiu un canvi radical en l'educació del qual encara no hem vist quines seran les seves últimes conseqüències.

Aquestes polítiques es fonamenten en tres fronts que, encara que poden considerar-se tècnicament diferents formen part d'una estratègia comuna: les polítiques sobre el currículum, sobre les escoles i sobre el professorat.

cionant el treball educatiu a les escoles. A través de les noves polítiques del currículum, les quals no estan deslligades de les noves funcions i responsabilitats que assumeixen les escoles, s'està duent a terme una transformació del treball docent.

Al cap i a la fi, el currículum s'ha convertit en els nostres sistemes educatius en la forma suprema de definir el contingut del servei que proporciona. Si estem davant d'una política de tres fronts, mirar-

la des del currículum ens permetrà entendre la forma en la qual aquest opera a l'articulació de les noves polítiques dels serveis públics. Però també, comprendre la forma en la qual s'estan abandonant aspiracions educatives, o bé buidant-lo del seu significat per mor de les formes de control sobre la pràctica que s'estan legitimant amb les noves reformes.